

hvor megen Vægt den højtærede Socialminister lægger paa det; men hvis den højtærede Socialminister vil gøre sig bekendt med Arbejdsforholdene ud over Landet paa Gartneriets Omraade, er jeg ganske sikker paa, at Ministeren vil komme til det Resultat, at hvis man ikke vil gøre Fortræd paa mere end een Maade, vil det være vanskeligt at lægge Gartneri og Havebrug ind under det foreliggende Lovforslag.

Jønson: Jeg ser saaledes paa denne Sag, at det vilde være heldigt, om man kunde naa til, at Samfundet tog sig af denne Opgave; thi det kan ikke nægtes, at den ikke i det lange Løb paa nogen heldig Maade lader sig ordne ad privat Vej. Hvis vi ser ud over Landets Grænser, viser det sig, at i Tyskland, navnlig i de store Byer, er man stærkt paa Vej til at ordne denne Sag gennem offentlige Foranstaltninger, idet der er oprettet store Skoler med Tilskud fra Stat og Kommune, hvor Lærlingene er pligtige til at møde 2—3 Dage om Ugen, medens de altsaa Resten af Ugen beskæftiges hos Arbejdsgiveren. I det Udvalg, som i 1921 beskæftigede sig med Lovens Revision, og som jeg havde den Ære at være Medlem af, søgte man Oplysninger om, hvorledes dette Spørgsmaal var løst i de forskellige Lande. Det var ikke ret mange Oplysninger, vi fik, thi Udvalget afsluttede hurtigt sit Arbejde, og Loven blev derefter vedtaget i den Skikkelse, som den nu har. Jeg husker bl. a., at der forelaa den Oplysning, at i Sverige havde man ingen Lærlingelov, men kun nogle Bestemmelser vedrørende Lærlingenes tekniske Undervisning — i øvrigt overlod man det ganske til Parterne selv at ordne dette Forhold.

Nu er det imidlertid en Kendsgerning, at Forudsætningen for vor hittidige Lovgivning og ogsaa for det foreliggende Lovforslag er den Tilstand, vi havde for et halvthundrede Aar siden, da en Svend, naar han var udlært, fik sit Svendebrev og sjælden eller aldrig kunde faa Arbejde uden at forevise dette Bevis. Men det er jo noget, som nu tilhører Historien; nu spørger man ikke om Svendebetaling, nu spørges der kun: Kan du bestille noget? Det er det, det nu drejer sig om, naar man vil have Arbejde. Og efter den Udvikling, der har været indenfor de forskellige Fag, navnlig efter, at Maskinteknikken har grebet ind paa saa mangfoldige Omraader, er det givet, at den Maade at lære et Fag paa, som Lovgivningen gaar ud fra, slet ikke eksisterer mere. Der er ikke Tale om, at en Lærling i et Haandværksfag nu lærer alt, hvad der hører til

Faget (*Pitzner:* Jo, jo.). Ja, maaske nok for Bagernes Vedkommende, det skal jeg ikke udtale mig om, skønt dette Fag er da ogsaa blevet delt i forskellige Brancher og Specialiteter — der er jo Konditorer, Fintbrødsbagere og Rugbrødsbagere. Det er just derved, at Mestrene udnytter de saakaldte Kontrakter.

Jeg har derfor tænkt mig, at man paa en eller anden Maade kunde komme bort fra den Kontrakt, som er en Fortidslevning, men det lader sig maaske ikke gøre ved denne Revision. Jeg vil imidlertid gøre opmærksom paa, at man maa komme dertil, at man betragter den unge Arbejder som en Arbejdskraft og en Arbejdskraft, der i Løbet af forholdsvis kort Tid er i Stand til at tilegne sig saa megen Dygtighed indenfor det Fag og den Specialitet, han er sat til, at han kan udføre et selvstændigt Arbejde. Det synes det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen ikke at være rigtig klar over. Det ærede Medlem er, saa vidt jeg ved, det store Venstrepartis eneste Haandværker, og han har maaske som Følge af, at han tilhører dette Parti, ikke let Adgang til at beskæftige sig med den Udvikling, der foregaar indenfor Haandværksfagene. Den er saa enorm, at en Lovgivning som den, her foreligger, ikke vil faa den Betydning, man tillægger den.

I Anledning af Udtalelser om, at der ikke i Kontrakterne maa skrives noget om, hvad denne Arbejdskraft er værd, skal jeg gøre opmærksom paa, at i det Fag, jeg tilhører, antager man endnu Lærlinge for 2 Kr. om Ugen det første Aar, stigende med 1 Kr.; en Del betales noget højere, men saa vidt mig bekendt er der i alt Fald ingen Lærlinge, der faar saa meget, at de kan leve af det. Denne Betalingsmaade er ogsaa en Levning fra gamle Dage, da man oven i Købet maatte betale for at lære et Fag. Den Gang opfattedes Haandværket om ikke just som et Studium, saa dog som noget stort, noget særligt i Sammenligning med Arbejdet paa en Fabrik.

Der er blevet talt om, at det ikke er let at faa Lærlinge, men jeg er overbevist om, at det netop kommer af, at Lærlingene ikke faar den Betaling, som deres Arbejdskraft er værd, og at Forældrene mere og mere bliver klar over, at det ikke kan betale sig for dem at yde saa store Bidrag til Børnene i de 4—5 Aar, Læretiden staar paa, i Særdeleshed da den unge Mand, naar han er udlært, ofte er nødt til at gaa over til Fabrikarbejde eller andet Arbejde, hvor der ikke kræves teknisk Uddannelse. Hvis man f. Eks. vil undersøge, hvor mange fagudlærte Folk der findes indenfor en saa